

VIIMSI VALLAVALITSUS

Anders Anderson
anders.anderson@neokapital.ee

Teie: 07.06.2023

Meie 28.07.2023 nr 14-9/840-5

Naissaare Männiku tee ümbersuunamisest

Lugupeetud Anders Anderson

Olete pöördunud vallavalitsuse poole sooviga ümber suunata Naissaarel asuv Männiku tee lõik, mis läbib eraomandis Lausiku, Kauri ja Meritalu kinnistut. Töite välja, et tee ümbersuunamine võimaldaks paremat ligipääsu endise rannakaitse patarei nr 6 säilmetele ning tagaks huvilistele selle objekti parema vaadeldavuse. Ühtlasi märkisite, et olemasolev väljakujunenud teerada poolitab erakinnistuid sedasi, et võimalik hoonestamine on häiritud ja samuti, et häiriv on õuelt läbisõit, mistõttu kinnistute omanikud võivad asuda läbisõitu takistama.

Arutasime Teie poolt püstitatud ettepaneku üle ja toome välja järgmist.

Kuigi Teie ettepanek tagada muinsuskaitseobjektile juurdepääs ja finantseerida selle lõigu ulatuses tee ehitust sellest huvitatud kohalike elanike omavahenditest on, arvestades Naissaare teede seisukorda ning valla jätkuvat soovi saare teid korrastada, tervitatakse, leiame, et eesmärk on saavutatav vähem koormaval viisil ja loodusressurssi säästvamalt.

Märgime, et valla omandis on Männiku tee L6 transpordimaa kinnistu, mis on osa teelõigust, mille kohta tegite ümberehitamise, sisuliselt aga tee kaotamise ettepaneku, et rajada see uues kohas. Juhime tähelepanu, et valdavalt on Naissaare kinnistud riigi omandis, sh Viimsi metskond 92 (katastritunnus 89001:001:0049), kuhu tegite ettepaneku rajada uus tee, ja riigi kinnisvara valitseja (Kliimaministeerium) volitatud asutus on siin Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Seega Viimsi metskond 92 kinnistule uue metsatee rajamise vajaduse ja otstarbekuse üle otsustamisel peaks omaniku õigustes initsiatiivi omama eelkõige Riigimetsa Majandamise Keskus, lisaks kaitseala valitseja nõusolekule.

Viimsi vald ei pea ettepanekut uues asukohas tee rajamiseks piisavalt põhjendatuks lähtudes eelkõige järgnevast:

- Naissaare kaevanduslik ressurss on piiratud¹. Naissaarel on vaja korrastada suur osa teedest ja ei ole mõistlik kulutada materjali uue tee rajamiseks, olemasoleva tee omaduste parandamiseks kulub vähem materjali. Vaatamata sellele, et Männiku tee tervikuna on üheks olulisemaks objektiks tee renoveerimise ja hoolduse seisukohast, tuleb prioriteetsemaks hinnata eelkõige saare peaaasula (Lõunaküla) jt külastatavates kohtades teede läbitavuse parandamist ning olemasoleva teedevõrgustiku taastamist. Looduskeskkond on ressursiks, mida tuleb kasutada läbimõeldult ja säästvalt. Olukorras, kus ümbersuunamise suhtes puudub otseselt vajadus, ei oleks omavalitsus õigustatud talle maapõueseaduse § 100 lõike 1 alusel võimaldatud loodusressurssi selliselt kulutama, millega oli arvestatud Teie poolt edastatud eelhinnangus (käesolevale kirjale lisatud), vähemalt mitte esmajärjekorras.
- Leiame, et Muinsuskaitseameti poolt toetust leidnud rannakaitsepatarei nr 6 parem vaadeldavus ja ligipääs mälestisele on saavutatav uut teed ehitamata koostöös Muinsuskaitseameti ja RMK-ga, paigaldades vajadusel vastavad viidad alates vallale kuuluvalt Männiku tee L6 transpordimaalt läbi RMK valitsemisel oleva Viimsi metskond 297 kinnistu ning kirjelduse huviobjekti juurde.
- Männiku teed kasutatakse tava järgi nagu avalikuks kasutamiseks määratud teed. Naissaare üldplaneeringu kaardil on Männiku tee märgitud peamise teena ja selle asukohaga on arvestatud ka kaitse-eeskirja koostamisel. Hoolimata sellest, et olemuselt on tegemist rattajäljega liigitatakse see pinnasteeks (liiklusseaduse § 2 p 81). Saare teedevõrk baseerubki vanadel pinnasteedel ja sisse sõidetud radadel. Tegemist on seega väljakujunenud, ajaloolise teega ning erakinnistu omaniku poolt tee kasutamise takistamist ei pea vallavalitsus õigusaktidest ja kohtupraktikast lähtuvalt tulemuslikuks. Juhul, kui läbisõidu või läbikäigu takistamise katsed leiavad siiski aset, on sõltuvalt asjaoludest võimalik kaaluda erinevaid seadusest tulenevaid meetmeid olukorrale reageerimiseks (näiteks eraisikute omavaheline nõue asjaõigusseaduse § 156 alusel või valla poolt tee avaliku kasutuse tagamine sundvalduse seadmisega). Eeltoodule lisaks annavad võõral maatükil asuva tee või raja kasutamiseks õiguse keskkonnaseadustiku üldosa seadus (KeÜS § 33 lg 1) ja looduskaitse seadus (LKS § 15 lg 1).
- Arvestades, et individuaalsete mootorsõidukite kasutus ei ole üldiselt Naissaarel ette nähtud ja mootorsõiduki kasutus on piiratud², ei saa erakinnistutelt läbisõit olla sedavõrd koormav. Tuleb arvestada ka saarel juba väljakujunenud olukorraga ja Naissaare kui kaitseala erilise kontekstiga, kuhu igale poole ehitise püstitamine või maastikuilme muutmine ei olegi lubatud. Nii näiteks on küsitav võimaliku hoonestamise häirimine, mille lubatavus piiranguvööndis selgub igakordselt kaitseala valitseja kaalutusotsusest. 2020. aastal on vald küsinud Keskkonnaameti seisukohta Lausiku kinnistu detailplaneeringu algatamisele ning vastusest nähtub, et Keskkonnaamet oli valmis kaaluma vaid ajaloolise talukoha taastamist Lausiku kinnistul Männiku tee ja mere vahelise loodusliku rohumaa kõlvikule, mis paikneb väljaspool ranna ehituskeeluvööndit ning kaitsealuse liigi (nõmmloomakese) elupaika. See on põhjendatav kaitse-eeskirja seletuskirjast tulenevaga, mille kohaselt konkreetselt Väikeheinamaa piiranguvööndis, kuhu kõik kolm eespool viidatud erakinnistut jäävad, on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud hoonete püstitamine ajaloolistes asustuskohades või hajaasustusena. Täpsemalt on kaitsekorra põhjenduste ja eelduste eesmärkidele vastavuse kohta võimalik lugeda kaitse-eeskirja seletuskirjast³.

¹ Naissaare looduspargi kaitsekorralduskava 2015-2024, lk 16.

² Naissaare looduspargi kaitse-eeskiri § 6 lõige 3 ja Naissaare üldplaneering p 4.5.3.

³ Naissaare looduspargi kaitse-eeskirja seletuskiri p 2.5.5.2.

- Uus tee soovitakse rajada sihtkaitsevööndisse. Naissaare looduspargi kaitse-eeskirja § 13 punkti 3 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks ning tee või tehnovõrgurajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks. Selle sätte kohaldamise võimalusele ja konkreetset olukorda arvestades on õige hinnangut andma Keskkonnaamet kui kaitseala valitseja. Kaitse-eeskirja seletuskirja p 2.5.4.4 järgi piiratakse ehitustegevust, kuna sihtkaitsevööndid hõlmavad erinevaid metsaelupaigatüüpe riigimetsamaal ja uute ehitiste püstitamisega kahjustataks oluliselt kaitstavaid metsaelupaigatüüpe. Kaitse-eeskiri võimaldab näiteks õpperadade ehitiste püstitamist (infotahvlid, istepingid jms). Kaitseala sihtkaitsevööndiks on valitud valdavalt raietest puutumata kõrge väärtusega vana metsaga alad ja inventeeritud rannikukooslused, kus ehitamine hävitaks esmatähtsad elupaigad jäädavalt. Lähtudes seletuskirjast, tuleb vallavalitsuse hinnangul aru saada, et kaitsekord on määratud põhjusega ja juhtumid peavad olema pigem erandlikud, põhjendatult vajalikud ja eelkõige minimaalselt tarvilikus mahu. Kuivõrd uue tee rajamine ei ole põhjendatud ja vajalik, sest lahendus on tagatud olemasoleva tee kaudu, tuleb ilmselt asuda seisukohale, et tee püstitamine ei ole konkreetset juhul lubatud. Selles sätte tõlgendamise küsimuses pöördub vald ka eraldi kirjaga Keskkonnaameti poole, kuivõrd Naissaare teede korrastamist üldse kavandades, tekib sama küsimus olemasolevate teede renoveerimisel, kus tee püsivuse tagamiseks oleks paratamatult tarvis mingil määral toimetada sihtkaitsevööndi arvelt.

Täname Naissaare teede temaatikale tähelepanu juhtimast. Valla ehitus- ja kommunaalosakond võtab lähimal ajal teema uuesti käsile, et koostöös riigiametitega otsida lahendusi teede parandamiseks ja korrashoiu tagamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Alar Mik
abivallavanem

Lisa: Lemma OÜ 03.05.2023 koostatud töö „Naissaare kultuurimälestis Rannapatarei nr. 6 "Lääne" juurdepääsutee eskiisprojekti keskkonnamõju hindamise eelhinnang“

Teadmiseks: Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Muinsuskaitseamet

Maarja Kudrjajtseva
602 8818 maarja@viimsivv.ee